

ANDREAE B. *Wirtschaftslehre des Ackerbaues*. Betriebswirtschaftliche Grundsätze beim Aufbau einer zeitgemässen Feldwirtschaft (Szczegółowa ekonomika rolnictwa. Podstawowe zasady organizacji współczesnej gospodarki polowej). Stuttgart 1959 E. Ulmer s. 274.

Autor ogranicza się do zasadniczego omówienia organizacji uprawy roli, potraktowanej na tle całokształtu zagadnień związanych z zarządzaniem gospodarstwem rolnym. Poza historycznym wstępem praca składa się z trzech części: podstawowych zagadnień gospodarki uprawowej, systemów zmianowania i wybranych zagadnień przy wprowadzaniu płodozmianu. Pracę ujęto w ten sposób, że część pierwsza i trzecia przeznaczone są raczej dla praktyków z dużym już doświadczeniem, zaś druga dla studentów. Zmianowanie nabiera ponownie coraz większego znaczenia. między innymi ze względu na — co jest charakterystyczne i wymowne dla podejścia autora — stale wzrastający poziom płac roboczych w rolnictwie. Zmusza to do poszukiwania coraz oszczędniejszych metod produkcji. W tym samym kierunku działa wkroczenie techniki do gospodarstw chłopskich (co znowu zmusza do upraszczania metod produkcji), włączanie się zachodnio-niemieckiego rolnictwa do europejskiej wspólnoty gospodarczej, a także rozwój chorób i szkodników roślinnych, ujemne skutki jednostronnej, chemicznej ochrony roli i roślin itp.

BADI SZ. M. *Agrarnyje odnoszenija w sowriemionnom Iranie*. (Stosunki agrarne we współczesnym Iranie). Moskwa 1959 Izd. Wost. Lit., s. 135.

Publikacja obrazuje stan rolnictwa w Iranie od końca XIX w. do czasów obecnych, uwzględniając: formy posiadania ziemi, rentę gruntową, położenie i klasowe rozwarstwienie chłopstwa, obciążenia podatkowe, lichwiarstwo, dążenie do reform i do podniesienia poziomu życia zarówno pod względem ekonomicznym, jak społecznym. Pracę uzupełniają załączniki, w których podano procent stanu posiadania ziemi w poszczególnych prowincjach, obszar zasiewów i zbiory poszczególnych upraw oraz ich podział między właścicieli ziemskich i dzierżawców, względnie robotników rolnych (w wypadku upraw sadowniczych, przy których występują dwie formy: albo dzierżawa sadów przez chłopów albo najem robotników).

Bibliografia Polskiego Piśmiennictwa Rolniczego za lata 1954—1955. Warszawa 1959 PWRiL, s. XIV, 323.

Opracowana przez Centralną Bibliotekę Rolniczą kontynuacja bibliografii — książek i artykułów — dotyczącej zagadnień ustrojowych, polityczno-społecznych i ekonomicznych związanych ze wszystkimi dziedzinami nauki i praktyki rolnej. Poprzedni tom obejmował lata 1945—1953.

BLOHM G., JUNGEHÜLSING H. *Müssen Futterbau und Rindviehhaltung unrentabel sein? Wege zur Hebung ihrer Wirtschaftlichkeit* (Czy uprawa roślin pastewnych i hodowla bydła muszą być nieopłacalne? Drogi do podniesienia ich ekonomicznej efektywności). Hamburg 1958 P. Parey, s. 90.

Wychodząc z niezadowolającego stanu omawianych dziedzin gospodarki rolnej powodującego nierentowność uprawy roślin pastewnych w Niemczech, autor omawia sposoby uprawy roślin pastewnych oraz ich użytkowania, obniżenia kosztów ich uprawy i osiągnięcia odpowiednich wyników żywienia i hodowli bydła, stawiając w zakończeniu problem: produkcja mleka czy mięsa?

BOGACZIK I. A. *Osnownyje elementy sistemy ziemledielija i ich ekonomiceskaja efektiwnost'* (Podstawowe elementy składowe systemu uprawy roli oraz ich ekonomiczna efektywność). Moskwa 1959 Sielchoziz, s. 93.

Broszura przeznaczona dla służby agronomicznej. Na przykładzie kołchozów położonych w strefie leśnostepowej, prawobrzeżnej Ukrainy autor omawia ekonomiczną efektywność systemu zmianowania. Niedostatecznie natomiast uwzględniono w broszurze dobór upraw polowych i okopowych, powiązanie uprawy roli i roślin z hodowlą oraz bazą paszową.

BUBLLOT G. La production agricole belge. Etude économique seculaire 1846—1955 (Produkcja rolna Belgii. Studium ekonomiczne stulecia 1846—1955). Louvain 1957 Ed. E. Nauwelaerts, s. 419.

Założeniem pracy jest analiza — z punktu widzenia efektywności — rozwoju ekonomicznego i społecznego rolnictwa belgijskiego. Badany okres — 100 lat — daje materiał do wniosków dotyczących rozwoju wsi i produkcji rolnej. Praca koncentruje się na zagadnieniach ewolucji struktury kosztów globalnych produkcji rolnej oraz cen sprzedaży artykułów rolnych, a opierając się na źródłowych danych statystycznych, stanowi cenne studium monograficzne.

DIETL J. Rynek produktów rolnych. Warszawa 1959 PWRiL, s. 208.

Praca ma na celu ukazanie czytelnikowi skomplikowanego zjawiska rynku rolnego oraz związków ekonomicznych i organizacyjnych, które powinny być uwzględnione tak w analizie ekonomicznej jak w polityce gospodarczej państwa. Autor omawia funkcję rynku, jego strukturę, efektywność, wpływ popytu i podaży na zmiany cen, ukazując zagadnienie w szerokim wachlarzu zjawisk zachodzących zarówno na rynku lokalnym jak i światowym. W załącznikach znajdują się między innymi dane dotyczące elastyczności popytu na produkty rolne w różnych okresach czasu i w różnych krajach, z uwzględnieniem warunków transportu.

FINNEY D. J. An Introduction to Statistical Science in Agriculture (Wprowadzenie do nauki statystyki rolnej). Copenhagen 1953 E. Munksgaard, s. 179.

Jeden z bardziej znanych i cenionych podręczników teorii statystyki rolnej wprowadza w sposób usystematyzowany w podstawowe zagadnienia tej dziedziny wiedzy. Przeznaczony dla studentów wymaga wnikliwego studiowania i uczy, poprzez liczne przykłady, samodzielnego posługiwania się danymi statystycznymi oraz dokonywania analiz.

Fragen der Ökonomie und der Organisation in den MTS, LPG i VEG. (Problemy ekonomiki i organizacji MTS, spółdzielni produkcyjnych i państwowych gospodarstw rolnych). Berlin 1958 Deutscher Bauernverlag, s. 295.

Praca zespołu naukowego ekonomistów rolnych Bułgarii oparta na materiałach rolnictwa bułgarskiego (tytuł oryginalny: W' prosi na ikonomikata i organizacijata na TKZS, MTS i DZS, Sofia 1956) została przetłumaczona na język niemiecki ze względu na znaczenie problemu socjalizacji rolnictwa. Mimo pewnej dezaktualizacji wobec zmian, które zaszły od 1956 r., może być pomocą pracującym w spółdzielniach produkcyjnych, MTS i pracownikom zajmującym się badaniami naukowymi.

GÓRA W., HALABA R., KOŁOMEJCZYK N. Reforma rolna w Polsce Ludowej. Warszawa 1959 PWRiL, s. XVI, 211.

Zbiór ważniejszych dokumentów normatywnych i materiałów opisowych (działalność partii demokratycznych: PPR, PPS, SL i SD; relacje działaczy politycznych; wyjątki z prasy), dotyczących realizacji pierwszego etapu reformy rolnej w latach 1944—1945, tj. parcelacji majątków obszarniczych. Publikacja ma charakter popularny.

GRABSKI A. Analiza zaopatrzenia wsi na tle ekonomiki rejonu. Warszawa 1959 PWG, s. 240.

Na przykładzie powiatów woj. łódzkiego, autor przeprowadza analizę zaopatrzenia ludności wiejskiej w artykuły konsumpcyjne i produkcyjne na tle zagadnień ekonomiki rejonu. Celem pracy jest zobrazowanie związków między ekonomiką rejonu, siłą nabywczą ludności, spożyciem i zaopatrzeniem wsi w niektóre artykuły.

Holland's Economy. (Gospodarka Holandii). Haga 1958 Neth Gouvern. Econom. Inf. Service, s. 143.

Statystyczne zobrazowanie obecnego stanu gospodarczego Holandii z uwzględnieniem rolnictwa, doprowadzone do 1957 r. w zestawieniu z danymi pochodzącymi niejednokrotnie z końca ub. wieku. Większość danych statystycznych zilustrowano graficznie w bogaty i pomysłowy sposób.

KADLEC J. **Normování práce v zemědělství** (Normowanie prac w rolnictwie). Praha 1959 Státní Zeměd. Nakl., s. 301.

Pierwsza na terenie Czechosłowacji próba szerszego przedstawienia sprawy technicznego normowania pracy w rolnictwie. Praca, po części teoretycznej, daje praktyczne wskazówki i przykłady obliczania norm. Przeznaczona jest dla odbiorców zajmujących się normowaniem prac, absolwentów szkół, pracowników państwowych gospodarstw rolnych i stacji maszynowo-tractorowych, członków komisji płac oraz spółdzielni produkcyjnych.

Kmetijsko zadružništvo v Sloveniji. (Spółdzielczość chłopska w Słowenii). Ljubljana 1957 Kmečka Knjiga, s. 155 (język słoweński).

Praca przygotowana z związku z V Ogólnokrajowym Zjazdem Głównego Związku Spółdzielców omawia rozwój spółdzielczości chłopskiej w Słowenii w zakresie produkcji rolnej i obrotu artykułami rolnymi oraz działalność Związku Spółdzielców w dziedzinie oświatowo-kulturalnej na wsi.

KOPEĆ B. **Metodyka projektowania organizacji gospodarstw rolnych.** Warszawa 1959 PWRiL, s. 171.

Publikacja raczej o charakterze techniczno-ekonomicznym stanowiąca próbę naukowego ujęcia teorii projektowania pojedynczego gospodarstwa rolnego. Po części ogólnej, dającej się dostosować do każdego gospodarstwa, autor omawia poszczególne typy gospodarstw wielkorolnych uspołecznionych (tj. PGR i spółdzielnie produkcyjne) oraz chłopskie gospodarstwa małorolne. W pracy zwrócono uwagę na ścisłą zależność między strukturą ekonomiczną gospodarstw a społeczno-politycznymi i gospodarczymi perspektywami rolnictwa w ustroju socjalistycznym, ogólną polityką państwa w zakresie cen, kontraktacji, zbytu produktów oraz handlu.

KOZIŃSEK J. **Ekonomický vyvoj JZD Prasek** (Ekonomiczny rozwój spółdzielni produkcyjnej Prasek). Praha 1959 Státní Zeměd. Nakl., s. 295.

Monografia rolniczej spółdzielni produkcyjnej Prasek, podająca historię jej założenia, rozwój produkcji rolnej, sprawy finansów i rozszerzonej reprodukcji. Cenną zaletą monografii są krytyczne uwagi autora. Publikacja może służyć pracownikom rolnym przy organizowaniu i prowadzeniu spółdzielni produkcyjnych w różnych etapach ich rozwoju.

NEBIKER H. **Kostenrechnung in der Landwirtschaft.** Ein Leitfaden für die Praxis. (Obliczanie kosztów w rolnictwie. Praktyczny przewodnik). Hamburg 1959 P. Parey, s. 146.

Książka stanowi do pewnego stopnia uzupełnienie wydawnictwa E. Laur, O. Howald: „Bewertung, Buchhaltung und Kalkulation in der Landwirtschaft” (omówionego w n-rze 5/1959 r.). Autor opierając się na doświadczeniach rachunkowości rolnej zastosowuje w niej BAB (Betriebsabrechnungsbogen) czyli używany w przemyśle arkusz obrachunkowy, dowodzi niewystarczalności dotychczasowej rachunkowości rolnej tak dla organizacji i zarządzania gospodarstwem rolnym jak i dla potrzeb państwa, tak dla obliczania kosztów jak cen i to metodą buchalteryjną oraz statystyczną. Praca może być przewodnikiem w bezpośrednim zarządzaniu, doradztwie oraz podręcznikiem w szkolnictwie rolniczym.

NIŹNIN N. J. **Awansirovanie w kolchozach.** (Zaliczkowanie w kolchozach). Moskwa 1959 Sielchozgziz, s. 152.

Praca przeznaczona dla aktywu kierowniczego, kadry fachowej, pracowników organów państwowych i partyjnych wykazuje jak regularne zaliczkowanie w pieniądzu i naturaliach podwyższa materialne zainteresowanie i wydajność pracy kolchoźnika. Podano sposoby planowania i obliczania zaliczek w stosunku do pracowanej dniówki oraz w poszczególnych miesiącach.

OKUNIEWSKI J. **Intensywność i poziom produkcji w gospodarstwach chłopskich.** Warszawa 1959 PWRiL, s. 123.

Ukazała się drukiem praca doktorska J. Okuniewskiego, streszczenie której było zamieszczone w n-rze 1 z 1959 r.

PIETRUSZOW A. M. **Sielskoje chozjaństwo ewropejskich stran narodnoj demokratii na socialistичесkom puti.** (Rolnictwo europejskich krajów demokracji ludowej na drodze do socjalizmu). Moskwa 1959 Gos. Izdat. Polit. Lit., s. 184.

Praca, przeznaczona dla pracowników naukowych, aspirantów i studentów, omawia położenie ludności zatrudnionej w rolnictwie przed II wojną światową, wprowadzenie w życie w krajach demokracji ludowej leninowskiego planu spółdzielczego oraz podjęte reformy rolne w związku z socjalistyczną przebudową rolnictwa.

POPKOWICZ J. Spółdzielczość produkcyjna na przełomie. (Na przykładzie Dolnego Śląska). Wrocław 1959 Zakł. Nar. im. Ossolińskich, s. 146.

Opracowanie zespołu Katedry Ekonomii Politycznej Politechniki Wrocławskiej, dokonane na podstawie ankiet zebranych w II i III kwartale 1956 r. i ponownie w II kwartale 1957 r. Zgromadzony materiał pozwala zanalizować rozwój ilościowy spółdzielni produkcyjnych, zmiany w strukturze zrzeszonych gospodarstw, stan gospodarki spółdzielczej w woj. wrocławskim, zmiany organizacyjno-statutowe, utrzymanie się starych i zakładanie nowych spółdzielni.

Praktyczny przewodnik dla ogrodników. Oprac. S. Alwin i in., Warszawa 1959 PWRiL, s. 720.

Obszerna praca, zasadniczo o charakterze technicznym z tym, że rozdział pierwszy poświęcono ekonomice gospodarstw ogrodniczych, omawiając stan produkcji ogrodniczej w Polsce, organizację gospodarstw ogrodniczych, sadowniczo-rolnych, rolno-warzywniczych, kwaciarskich i warzywniczo-kwaciarskich oraz kalkulację kosztów w tych gospodarstwach.

Produktywniść' pracy i nowe formy płacenia w kolhospach. (Produktywność pracy i nowe formy jej opłacania w kolhospach). Kyïw 1959 Ukr. Ak. Sil. Nauk, s. 308 (jęz. ukraiński).

Praca zbiorowa 35 autorów omawiających wszechstronnie w 33 artykułach sprawę podniesienia wydajności pracy w kolhospach (kolchozach). Rzecz szczególnie cenna, w porównaniu z innymi pracami tego typu, przez to, że prócz omówienia ogólnych zagadnień z tej dziedziny próbuje zastosować w kolchozach doświadczenia osiągnięte w radhospach (sowchozach), a ponadto rozważa ten problem dla poszczególnych roślin uprawnych, jak buraki cukrowe (z tym, że osobno traktuje sprawę podniesienia wydajności pracy przy transporcie), ziemniaki, warzywa, sadownictwo, uprawa konopi, hodowla drobiu itp. Główny akcent jest położony na udowodnienie wyższości opłaty pieniężnej za pracę i jej miesięcznego zaliczkowania, jako drogi przejścia od stosowanej dotychczas opłaty w naturze do pieniężnej.

RITTER K. Agrarwirtschaft und Agrarpolitik im Kapitalismus. Gospodarka i polityka rolna w kapitalizmie. Berlin 1959 Deutscher Bauernverlag, t. II: cz. I — s. IX, 923—1636, cz. II — s. VII, 1637—2365.

Ukazał się kolejny, złożony z dwu części, tom II obszernej pracy Rittera, omawiający w skali światowej sprzeczności kapitalistycznej produkcji i zaopatrzenia w artykuły produkcji roślinnej i zwierzęcej.

RYCHLIK T. Rentowność i intensywność PGR. Warszawa 1959 PWRiL, s. 175.

Została ogłoszona drukiem praca doktorska T. Rychlika. Streszczenie tej pracy podano w n-rze 6/1958.

Sil'skie gospodarstwo Ukrain'skoï RSR. (Rolnictwo Ukrain'skiej SRR). Kyïw 1958 Derż. Wydaw. Sil. Lit. URSS, s. 439 (jęz. ukraiński).

Praca zbiorowa wydana przez Ukrain'ski Naukowo-Badawczy Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, omawia wyczerpująco stan i rozwój rolnictwa ukraińskiego cd czasów przedrewolucyjnych do 1956 r. W poszczególnych częściach omówiono organizacyjne formy rolnictwa: kolhospy (kolchozy), radhospy (sowchozy), MTS-y, podstawowe gałęzie produkcji, jak też wzrost materialnego dobrobytu i poziomu kulturalnego pracowników rolnych.

Sprawocznik po nowoj technike w sielskom chozjajstwie. (Podręcznik nowej techniki w rolnictwie). Moskwa 1959 Gos. Izd. Siel. Lit., s. 365.

W przeglądzie poszczególnych maszyn rolniczych produkowanych w Związku Radzieckim przedstawiono ponad 500 typów maszyn i narzędzi wraz z krótkimi opisami, obejmującymi dane techniczne i eksploatacyjne, warunki stosowania w poszczególnych rejonach oraz ilość potrzebnej obsługi. Pracę uzupełnia cennik prezentowanych maszyn.

Stanje poljoprivrede i zadrugarstva i perspektive njihovog razvoja. (Sytuacja rolnictwa i spółdzielczości oraz perspektywy ich rozwoju). Beograd 1957 Kultura, s. 156 (język serbochorwacki).

Publikacja podaje materiały do dyskusji na sesji sejmowej oraz referat Min. Rolnictwa S. Komara na tej sesji, która poświęcona była zagadnieniom rolnym — obecnemu stanowi produkcji rolnej gospodarstw rolnych oraz spółdzielczości. Rezultatem obrad była rezolucja z 29. V. 1957 r., zamieszczona w końcowej części publikacji, która wytyczyła na najbliższe lata perspektywiczny plan rozwoju rolnictwa i spółdzielczości produkcyjnej w Jugosławii.

TOBIASZ J. Wykorzystanie środowiska geograficznego dla hodowli w województwie białostockim. Warszawa 1959 PWN, s. 160 — PAN, Instytut Geografii, Prace Geograficzne Nr 20.

Praca traktuje o stosunkach współczesnych, poziomie i systemach hodowli w woj. białostockim oraz o jej perspektywach rozwojowych, stąd też może być przydatna dla praktyki planowania regionalnego. Opracowanie nie obejmuje zagadnień bilansów paszowych.

VIANELII S. Metodologia statistica delle scienze agrarie. (Metodologia statystyki nauk rolniczych). Bologna 1954—1956, Ed. Agricole, t. I — s. XXI, 993, t. II — s. XIV, 1371.

Obszerna, dwutomowa praca teoretyczna o charakterze metodologicznym, dotycząca zastosowania statystyki w zakresie ekonomiki rolnej, agronomii, chemii rolnej, zootechniki itd. Jest to jedyna w skali światowej publikacja tak wyczerpująco omawiająca zagadnienia statystyki rolnej oraz najnowsze osiągnięcia techniki w tej dziedzinie. Interesujące są w pracy przykłady różnych sposobów graficznego przedstawienia danych statystycznych.

WALD H. P. Taxation of Agricultural Land in Underdeveloped Economies. (Opodatkowanie ziemi użytkowanej rolniczo w krajach zacofanych). Cambridge, Massachusetts 1959 Harvard University Press, s. XIII, 231.

Pierwsza obszerniejsza praca amerykańska, dotycząca stosowanych w świecie metod opodatkowania w rolnictwie, analizuje je z punktu widzenia prawnego, ekonomicznego i administracyjnego oraz sugeruje wnioski, które umożliwiłyby zastosowanie właściwych rozwiązań problemu fiskalnego w krajach słabo rozwiniętych.

WHITSON M. E., ELSTON C. A. Basic Agricultural Mathematics. (Podstawy matematyki rolnej). Palo Alto, California 1959, National Press Books Publ., s. 61.

Praca wprowadza w podstawowe pojęcia matematyki w zastosowaniu do rolnictwa (obliczanie powierzchni, objętości, miar itd.), podaje przykłady i ćwiczenia, które mogą ułatwić opanowanie przedmiotu.

WINKELMAN H. Die Steigerung der Arbeitsproduktivität in LPG. (Podniesienie wydajności pracy w spółdzielniach produkcyjnych). Berlin 1959 Verl. Die Wirtschaft, s. 144.

Zeszyt 4 Serii Ekonomiki Rolnej poświęcony jest wzrostowi wydajności pracy w rolnictwie, a przeznaczony dla kadry kierowniczej stacji maszynowo-tractorowych i spółdzielni produkcyjnych, pracowników państwowego zarządu rolnictwa oraz organizacji społecznych. Praca ma charakter popularny.

Wörterbuch der Agrarpolitik. (Słownik polityki agrarnej). Hamburg 1959 P. Parey, s. 151.

Rodzaj leksykonu z zakresu polityki agrarnej, który w 170 hasłach (ułożonych w porządku alfabetycznym) podaje podstawowe pojęcia z omawianej dziedziny.